

ՄԱՐԺԱԹԵՐԹ

Ազգային, Քաղաքական, Բանասիրական եւ Զուարճալիք

Խմբագրութեան Պ. ՍՈՒԼԹԱՆԻԱՆ

ԺԱՐՂ Տարի, Թիւ 7

ՄԱՐԺԱԹԵՐԹ

22 Օգոստոս, 1898

ՊՅՅՄԱՆՆԵՐ. — Ծաղիկի բաժանորդացիներն է Տարեկան՝ Պոլսոյ համար 40, Գաւառներու համար 50 դան. : Վեցամսեայ Պոլսոյ համար 25, Գաւառաց համար 30 դան. : Հասր 30 փարսյ : Բաժանորդագրութիւնը թիւի վրայ է, տարեկան բաժանորդները պիտի ստանան 52 եւ վեցամսեայները՝ 26 թիւ Ծաղիկ :

Երարոգութեան նիւթերու վերաբերեալ յօդուածներ եւ քրթակցութիւններ շնորհակալութեամբ կ'ընդունուին : Ծաղիկի բնկալագրերը Պաղտատեան Գրաստան կը կրեն : ՀԱՍՑԷ. — Ծաղիկի վերաբերեալ ամէն ինչ պէ՛տք է ուղղել Պաղտատեան Գրաստան, կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, թիւ 14 :

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ՎԵՀԱՓԱՌ

ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԻԼ ՀԱՄԻՏ Բ. ԽԱՆԻ

ՕԳՈՍՏՆԱՓԱՌ ԻՆՔՆԱԿԱԼԻՆ

ԵՒ

ՄԵԾԱՆՈՒՆ ՎԵՀԱՊԵՏԻՆ ԹՈՒՐԿԻՈՅ

Օսմանեան մեծազօր կայսրութեան բիւրաւոր հաւատարիմ հպատակները Զորեքչարթի ցնծութեամբ տօնեցին Օգոստոսի առ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԻԼ ՀԱՄԻՏ Բ. ԽԱՆԻ Գահակալութեան բարեբաստիկ տարեգարձը : Ն. Կ. Վեհափառութեան հայրական հովանիին տակ ապրող միլիոնաւոր ազգեր ու ժողովուրդներ այս առթիւ սրտագին բարեմաղթութիւններ ըրին վասն արեւշատութեան թանկագին կենաց Մեծանուն ինքնակալին թուրքիոյ : Մեր Օգոստոսի առ Վեհապետին Գահակալութեան

թեան բարեբաստիկ թուականէն ի վեր Օսմանեան կայսրութիւնը հոյակապ շրջան մը բոլորած եւ մեծաքայլ յառաջդիմութիւններ ըրած է զորս մի առ մի թուելու համար հատորներ լեցնել պէտք է :

Զորեքչարթի գիշերուան դիւթական լուսավառութիւնը, փայլուն հանդէսները, հրախաղութիւնք, նուագածութիւնք եւ ցնծագին խրախճանութիւնք շատ ու շատ պերճախօս էին բացատրելու համար այն անհուն խանդավառութիւնը որով կ'ողջունէին բիւրաւոր հպատակներ իրենց սիրեցեալ Վեհապետին Գահակալութեան բարեբաստիկ տարեգարձը :

Օսմանեան յաղթական մահիկին ներքեւ երջանկութեամբ ապրող միլիոնաւոր ժողովրդոց ազադակներուն՝ Ծաղիկ՝ կը փութայ խառնել իր խոնարհ միմունջները կրկնելով՝ « Կեցցէ Օգոստոսի առ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ-ԻԻԼ ՀԱՄԻՏ ԽԱՆ Մեծազօր ինքնակալն թուրքիոյ :

ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ

Ծաղիկի բաժանորդագրութեան եւ ծանուցման վերաբերեալ վճարմունք կը կատարուին միայն Պաղտատեան գրաստան կնքով վաւերացեալ ընկալագրով :

Աւելորդ է ըսել թէ այլակերպ վճարմունք բացարձակապէս անընդունելի են :

ՄՐՑԱՆԱԿԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆ

Նիւ — Բարեմիւ — Պատուանիւ

Արեւը, սա աղուոր արեւն ալ, չէ՞ք ըսեր թէ տգեղ կողմեր ունենալ սկսած է (*կիկերը մի մեղադրե՛ք*)։ Անկա իր պղատոնական բարեսրտութեան շրջանակին մէջ չէ ամեն ատեն, կենդանութեան ՏՕԳԵՐը մանաւանդ այս տարի չափէն աւելի կը շռայլէ, որով հոս ու հոն անկենդանութեան դատապարտողներ կան։ Արեւագարկները միայն տգեղ սեռին չեն պատկանիր։ Սա արեւին *կաշանքը* չէ, տարօրինակութեանց տարօրինակութիւնը, անոր ոսկի ճաճանչներուն տաքուկ համբոյրները գեղեցիկ այտերը շառագնեցնելով միայն չեն բաւականար, կայրեն կը մրկեն ալ, ու մահուան դալուկը կը թողուն իրենց հուրքերուն իբրեւ յիշատակ։ Արեւը սա աղուոր արեւը քաղաքակրթութեան մէջ շատ ետ մնացած է, եւ ասիկա իրեն համար շատ պատուաբեր բան մը չէ։

Այս տարուան անսովոր ջերմութեան բնական հետեւութիւնն է անհաճոյ երաշտութիւն մը որ կը տիրէ շատ մը տեղեր։ Խեղճ Բարիզցիները, ի՞նչ կ'ըսէք, հակառակ իրենց փափուկ ճաշակին՝ ստիպուել են այս տարի Սէնի աղտոտ ջուրը խմել, միայն թէ իրար անցնելու բան չիկայ եղբր, որովհետեւ բժիշկները եւ *միւրապները* կանխահոգ միջոցներ ձեռք առել են։

«Մեզի ի՞նչ փոյժ», պիտի ըսէք ազնիւ ընթերցողներս, բանի որ Վոսիորի գեղածիժաղ ափանց վրայ բարեխառն ամառ մը կ'ըմբռնենք համով հոտով։

Այս մասին իրաւունք ունիք ով երջանիկ արարածներ, ինչպէս իրաւունք ունի նաեւ Ձեր բանաստեղծներու բանաստեղծը երբ Նիրվանան եւ իր երազները արեւմուտքի մարմրող ցոլքերուն մէջ թաղելէ ետքը, արեւելք կը դառնայ յանկարծ եւ ժամանակէ մը ի վեր լռած իր մեղամաղձոտ քնարը թրթռնացնելով կը կրկնէ աշխուժով. «Հո՛ն, սիրելիս, հոն կ'ուզեմ որ տանին զիս»։

Միայն թէ խոստովանիլ պէտք է որ եղանակիս համաճարակ երաշտութենէն մենք ալ բոլորովին գերծ չենք, մանաւանդ գրական հրապարակին մէջ։ Եթէ մեր թերթերուն մէջ երբեմն անսովոր բաներ կը տեսնուին, — անձնական խնդիրներ հրապարակային խնդիր

եղած — զարմանալու պէտք չի կայ, անոնք խնդիր դառնալու համար առաջին հանդիպողներն են, ոչ աւելի, ոչ ալ պակաս։ Սիւրբէշեանի խնդիրն այս տեսակէն է, բայց անձի մը պատիւը կը վտանգուի եղբր, որո՞ւ հոգ, բաւական է որ մատ փամթուղիք բան մը ըլլայ, աւելիին պէտք չի կայ։ Այս խնդրոյն մէջ Տ. Ա. ի «Գրչի հալածանք»-ին փառաւոր նիշ մը։

«Կնոջ մատը ամէն բանի մէջ» միշտ ճիշդ չէ, «Դրամին մատը» թէ որ ըսէին սա Թրանսպիները, իրաւ որ աւելի խելացի զիւտ մը ըրած պիտի ըլլային։ Դրամը, դրամը ամէն բանի մէջ, գրական հրապարակին մէջ ալ մեծ կշիռ ունի, ասիկա ալ լաւ գիտցէք։ Տուր 10 դր.՝ եւ «աղէկ մարդ մըն է» պիտի գրեն քեզի համար, 20 դր.՝ «ընտիր մարդ մը», 40 դր.՝ «հիանալի», 100 դր.՝ եւ ահա, «հիանալի, սքանչելի, էն աղէկ մարդն ես», կ'ուզես Հիւանդանոցի թուղթ ծախող եղիր, կ'ուզես զիրք ծախող, խնդիր չէ։ Աս ալ այսպէս։

Գրական հրապարակէն անցնելու ատեննիս, բարենիշ մը Պ. Որբերին եւ Պատուանիշ մըն ալ «Արեւելք»-ին։ Արեւելեան Մամուլին «անձնասպան ուսուցիչ»ը իր «յոյսերով»ը եւ «սէրով»ը՝ պահ մը մէկդի կ'առնէր «յիշատակ»-ին վարագոյրը եւ կը ներկայացնէր մեզ ուսուցիչ մը որ առանց խորհելու թէ Հայ ուսուցչին ներելի չէ այս անցաւոր աշխարհիս մէջ սովորական մահկանացուներուն պէս մեռնիլը անգամ, իր պաշտօնակիցներուն առածի կարգ անցած՝ ստրկութեան լուծը թօթափելով՝ *Վարժապետական կեանքին* դէմ «խորխոր արհամարհանք»ը կ'ունենար եւ հրագէնի պայծիւնով մը օծիքը կ'ազատէր միանգամ ընդմիշտ սա *մենձ աղա* Թաղականներէն, որոնք Ազգին *Վարժապետական* Ազգին վարժապետին իբրեւ ողորմութիւն տալու գձուձ նախանձախնդրութեամբ, խեղճին առած համեստ օրապահիկը քթէն բերնէն կը բերեն։

Պ. Որբերեան մոռցած էր սակայն դիտելու Իգմիտցի ապուշ մը, որ ողբացեալ Հայ վարժապետին յիշատակին վերջին յարգանքը, Թաղուն մը կը զրանար իր բորբոսոտած գաղափարներովը։ Այս խնդրոյն մէջ Բարենիշ մըն ալ Բիւզանդիոնի Պատ. Խմբագրութեան, որ այդ յիմարին արժանաւոր պատուական մը տուած էր, Իսկ պատուանիշը, յետ *Վառսաքա-*

Անկախ խորհրդակցութեան, Արեւելքի Պատ. Խմբագրութեան որ ազնիւ ձեռներէցութիւնը ունեցաւ հանգանակութիւն մը բանալու տարաբաղդ ուսուցչին ընտանեացը ինպատու։ Այս տողերը գրողը «ի խորոց սրտին» բան մը կ'զգայ յանուն Հայ ուսուցչութեան շնորհաւորելու Արեւելք իր սոյն մարդասիրական ձեռնարկին համար։ Ուսումնական խորհուրդ եւ Վարչութիւն դեռ եւս կը ննջեն։

Ս.

ԲՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՁԵՒ

Անցեալ օր վարժապետին մէկը Յանձնաժողովին կը կը ներկայանայ եւ կը խնդրէ որ իրեն արժանաւոր վկայական մը տան։

- Ի՞նչ դաս կու տաս, կը հարցնէ Ատենապետը։
- Հայկաբանութիւն, կը պատասխանէ վարժապետը։
- Ո՞ր դասագիրքն ընտրած էք։
- Փափագեանինը։
- Ադ չեղաւ։
- Ի՞նչո՞ւ, չը հաւնեցա՞ք, անիկայ ասը Հայր Արսէնին Տարերքին տարերքն է։
- Աղէկ ամա, անոր մէջը ամէն հոլովումները չիկան։
- Ինչէ՞ն չի կան, ամէնքն ալ ամբողջ են, ո՞րը պակաս է, ըսէք նայիմ։
- Ընտանիք բառը ի՞նչ մասունք բանի է։
- Ձայնարկութիւն։
- Ինչէ՞ն։
- Անոր համար որ գիշեր մը տուն հաց չի տանիմ նէ, ալ էօ՞ֆը, բի՛ւֆը մտիկ ընել պէտք է։
- Ադ քու քերականութեանդ մէջ ատանկ է, դասագիրքին մէջ ի՞նչպէս գրուած է, ո՞ր բառին վրայ կը բառին վրայ կը հոլովուի։
- Թշուառութեան վրայ։
- Ատ ալ չեղաւ։
- Ճանըմ իմ դասագրքիս մէջ ատանկ բառ չիկայ։
- Լաւ, դասագրք բառը կա՞յ ետ։
- Ատիկա կայ։
- Է՛, ի՞նչ մասունք բանի է։
- Ածական է։
- Ատ ալ չի գիտցար, գոյական է։
- Ի՞նչպէս գոյական է, անիկայ ածական է, դուք հիչ ամսական չառած ունի՞ք։ Ես ամառ գլխէն օր մը անդին ամսական չառեմ նէ, ան գիշերը մինչեւ լոյս հաւկիթ կ'ածեմ։
- Ետտ լաւ, գնա՛ տէ մենք քեզի կը կանչենք։
- Ի՞նչ մը ետքը ուրիշ վարժապետ մը ներս կը մտնէ։
- Դո՞ւք ի՞նչ դաս կու տաք, միւսիւ։
- Ի՞նչ որ ըսէք նէ դաս կու տամ։
- Ի՞նչ են զիտյածներըդ, ըսէք տեսներք։
- Ինչերն ո՞ւր պէտք, վկայականս տուէք տէ երթամ։

- Առանց քննելու վկայական չի տրուիր։
- Զիս ո՞վ պիտի քննէ, տեսներք ձեր մէջէն ինծի չափ բան գիտցող կա՞յ։
- Պոյէդ անանկ բան մը չեւեար, ամա, վնաս չունի, ըսէ նայինք։
- Նախ աղէկ Գաղիերէն գիտեմ, աղէկ Հայերէն գիտեմ, Գաղիերէն ոտանաւորներ Հայերէն գրաբարի կը դարձնեմ, ամա շուտ մէրաքս կելլայ, կիսկատար կը ձգեմ։ աղէկ Տաճկերէն գիտեմ, աղէկ Արաբերէն գիտեմ, աղէկ Պարսկերէն գիտեմ, աղէկ . . .
- Հասկցանք, հոս ձեզի քննելու կարող մարդ չի կայ։

- Այս միջոցին ուրիշ վարժապետ մը ներս կը մտնէ։
- Էֆէնտիններ, ինծի վկայական մը կուտա՞ք։
- Դո՞ւք ի՞նչ կը սորվեցնէք։
- Ես մտնկալարժ եմ, աղաքը լաւ կը կրթեմ։
- Ի՞նչ գրութեան կը հետեւիք։
- Իմ գրութեանս։
- Ի՞նչ միջոց կը դործածէք։
- Ապտակ, առանց սակայն օրէնքին դէմ մեղանչելու, որովհետեւ ձեռքիս թէրս թարափովը կը դարնեմ։
- Այդ գրութիւնը ո՞ւր դործածեցիք։
- Մագրիկիւղ, բայց ի՞նչպէս, չէ՞ք գիտեր, ասկից երկու ամիս առաջ լրացրաց մէջ գրուեցաւ։
- Ձեզի վկայական տալու արժանիք մը չենք տեսներ վրանիդ։
- Ընդհակառակը, վարձատրութիւն ալ կ'ուզեմ, քանի որ նոր գիւտ մը հնարած եմ, կը ներէք էֆէնտի . . .
- Հէլէ մէկ կողմ կեցէք, դուք։
- Եկո՛ւ նայինք, տիրացու Թադոս, դո՞ւն ի՞նչ կուզես նայինք։
- Ամսական կը բաժնէք կոր նէ ինծի մի մոռնաք, իրեք ամիս է քի եկեղեցիէն ամսական առած չունինք։
- Ո՞վ ըսաւ քեզի թէ մենք ամսական կը բաժնենք, մենք վկայագիր կը բաժնենք, ունի՞ս։
- Ունիմ, ի՞նչ ընեմ ձեր անպատու վկայագիրը, առէ՞ք, ձեզի թող ըլլայ, չըքննայի դեղ կ'ըլլայ։
- Ու Պ. Թորոսը վկայագիրը քննիչ էֆէնտիններուն երեսին նետելով՝ առաւ քալեց։

ԿԱԿՈՍ

ԲԱՆԱՅԻՐՃԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐ

Գատը գիւղի տօնավաճառին հետեւեալ առտուն չէմ չիյէճի Պ. Օղաթափը Եէնի ճամիին դրանը դէմ իր խանութը նստած, խորունկ խորունկ կը մտմտար։ Յաճախորդ, խանութ խեղճին աչքին չէր երեւնար. ձեռքը առաջ չէր երթար որ բան մը ընէր, անիկա ժամեր ամբողջ իր տեղը դամուած, արձան էր կտրեր, աչքերը պաղած, պաղած ապակիի պէս կը փայլէին ու ծխափայտը լիածխան՝ Երեքէթի վափորներուն պէս մուկ կը պօռթկար։

Յանկարծ միտքը բան մը իյնալով, Պ. Օղաթափ վայրկեան մը սթափեցաւ եւ աչակերտին դռնալով՝

— Ծօ՛, պարոն Կողմոսը ինձի կանչէ :

Հինգ վայրկեան վերջը Կողմոսը կուգայ :

— Բարի լուս գայ վրադ աղա՛ :

— Բարիդ շաանայ պարէօն Կողմոս, սանկս վեր ել տէ նստէ :

— Աս հրէկ ի՞նչ էիր ճանրմ, Մանկասար աղային հետ ալ ծակ ու ծուկ չմնաց որ չփնտռէինք, գահպ իւշաղը, ի՞նչ կու բանէիր :

— Էֆէնտըմ, իմատի գեղին փանայիրը գնացանք, հայ, բարէօվ խէրէօվ չերթայանք :

— Ինչո՞ւ, ի՞նչ կայ ուր, վախնամ պուլաշըսը քէթերգի մի հանդիպեցաք :

— Աղա՛, պուլաշըսը չէ իսէ տէ, էփէյիճէ էհէմ-միյէթլի մատտէ մի է :

— Քէրէմ ու ինայէթ ընէիր տէ իֆատէ անէիր :

— Էֆէնտըմ, առտուն փամբոր հեծանք ու չիտակ իմատի գեղը ելանք :

— Պէլլի՛ :

Սիւրբ Թագաւորին առջեւ ջիւխտ մի մէօմ վառելնէս ետքը, ժամէն դիւրս ելանք. ֆէօն, մէջը լօգմանթալը մէյխանէ մի մտանք, ադ մէյխանին ղէմը բէնճիրէն նստած ամէնապայվական քինթն ու բերանը տեղը՝ հոռ-մի ախչին մի տեսանք, աղա՛յ, ես արեւ ըսիմ դիւն լուսինկայ, ի՞նչ ախչին մի գիտե՞ս, շան տղուն սէպէպուլը էփէյիճէ փարայէն ելանք :

— Ատանկ բաներ կ'ըլլի, պէիս չիկայ, ծառայակա-նըս ալ էտիրնէ իմարուի փանայիրին էփէյիճէ պօշ մաս-րաֆէն ելայ :

— Աղա չես ըսեր քի կապան էրէցանք, ալ խարար տուի որ գալ շարթու հոն տի երթամ :

— Ի՞նչ անելու տի երթաս :

— Մուհապէթս ախչինին իֆատէ տ'անիմ, քիւնչիւ անոր փրլանթիլի պէս նուր ճէմալէն ապաս չէ, քէպէս, քիւլահս ալ էրէցաւ :

— Վազ անցիր էֆէնտըմ, վազ անցիր, անոնք հոռոմ են, մարդուն տուպառա կանեն, սօղրա փորձանքի կու հանդպիս :

— Ծիվերս ի վար, պէ հէրիֆ, անոնց տուպառան քանի՞ կ'առնեմ, ես ալ սալաքաթընա չի տի երթամ ա՛. քովի ուստա Անասթասին հոռմէվար թուղթ մի գրել տուի վէ հալս իֆատէ արի :

— Այդ թուղթը ի՞նչ տի անես :

— Լօգմանթալին միջօրն վասըթայովը ախչինին տի ղրկեմ. քիւնչիւ ան տաճկէվար չիյտէ, ես ալ հոռմէվար չիյտէմ ուր խօրաթա անենք, էնճամիւլ քէլամ, հըմա-յէկս հրամանքդ կանչելուս սէպէպը սա է ուր՝ օլտուխ-ճա հոռոմճաին մուխուֆ էս, սա Անասթասին գրել տը-ւած գիրս անգամ մի աչկէ անցնես ուր պակաս բան մի ըրած չըլլայ :

— Ի՞նչ է հայինք ատ ըսած գիրդ :

— Իյթէ՛, կարդա, վէ մէյնութիւնը տուր ինձի :

Կողմոս հետեւեալ յունարէն նամակը կ'սկսի կար-դալ հեգելով :

« Ագսեօլա թռէֆաօղմի քիւիա :

— Ինտո՞ր է եղեր, պարէօնիլ :

— Հըմայէկըս բարէօ՛վ է :

— Կարդա՛, կարդա՛ :

« Բօթին ֆօռան լամվանօ թօն քալամօն . . .

— Լամպան ու կալօնը իշ պան ունի ֆէօտ էֆէն-տըմ, ուր գրեր է :

— Ասիկտ էլէնիքա լուղէթ մի ըլլալու է, ծառայա-կանս անխըտար տէրինճէ չեմ հասկնար իսէ նը՝ հէլպէթ տէ լայըսլու բան մի է գրածը :

— Իմ միտէս չիւպէլէնմիշ եղաւ ըմմա, նէ հալ իսէ կարդա՛, նայինք :

« Իսթաս հիրազ մու տիես նա սէ ֆանէրօսօ թօն տիա քայի էնօթան մու . . .

— Ախպար մէնք խայէի չի նստեցանք, շան տուղան վախնամ թէրսինէ ապուր միէ կերեր :

— Ծանրմ հիշ թէրսինէ բան կու գրվի՞ :

— Ի՞նչ աճայիպ մարդ ես եղեր դուն ալ հէրիֆ, էս ախչինը փէնճիրէն տեսայ, խայըիւր չէ :

— Համբիւրէ ուր սօնը առնենք. (կարդալով)

« Թօն օրիօն իսթանթին բոսաիօ իմէնօն . . .

— Ախպար ես վազ եկայ ատկէ, էֆքեարս կէթ-տիքճէ խապարմիշ տըլլայ. շան տուղան իլիմօնը, միլի-մօնը մէյ է ըրեր. պախալին խանուլը զէյթի՞ն սալա-թասի է կերածս ուր իլիմօն է գրեր :

— Պէ՛ ճանրմ, ասիկա հոռմին էլէնիգան է :

— Խայը՛ր, էֆէնտըմ, նէ՛ միւնասիպէթ, ախչինին ա-նունը էլէնիքա չէ, Մարեօնքա է, լօգմանթային մնչու-կէն մուխուֆ եղայ. Հէմ ախպար դիւն օլտուխճա հոռ-մէվարէն մալիւմաթ ունիս, սա գիրը դիւն գրէ ուր խելքս պառկի :

— Պէ՛ ճանրմ, ես անոր խտար չեմ կրնար գրել, իմ կիտցած հոռոմճա տաճիկճէով իսարըշլիս է :

— Ես ալ անանկ կ'ուզեմ ա՛, ուր հալըս կէրէկի կիպի իֆատէ անիմ, հայտէ նայիմ, առ սա խալէմը տէ գրէ, ոտքդ պագնեմ Կողմոս չէ մըսեր :

— Ֆախաթ, պօշ բան է ադ դրածդ ախպար, գլեօ-խըդ պէլայի տի հանդիպցիւնիս, անոնք հոռոմ են, սօղ-րա հէրֆանէյով ծեծ մի կը քաշեն ո՛ւր :

— Պէ՛ ախպար, ծեծը ես տի ուսեմ. տիւն չի տի ուսեմ, գրէ կ'ըսեմ քեզի հայտէ :

Կողմոս տեսնալով որ խօսք, համոզում ամենեւին օգուտ չպիտի ընէ, ալ ճարը հատած, կ'սկսի հետեւեալը գրել քթին տակէն ինդալով :

« Էղօ էսէնա պէն սա :

— Հա՛, շատ ապրիս, տեսա՞ր հիւս, մէքթուպ ը-սածդ ալ ասանկ կուլլի, առդսին ծակը կտտիմ Անաստա-սին, շան տղան, շարականի պիչիմ բան մի էր գրած :

« Աղաբիսա վրէրօնարաս ըսթօ բէնճէրէ քէ թռէ-լաթիքա . . .

— Ատոր մէյնութիւնը ի՞նչ է :

— Քեզ բէնճէրէն տեսայ, զարնուեցայ ըսել է :

— Ապրիս, պարէօն Կողմոզ, Աստուած գլիւխէդ վեր պահէ, իյթէ սանկ կ'ուզեմ, հոռմին ապրատիւնը պաշ վարժապետ ըլլալու մարդ ես եղեր, գրէ ուր գրէ Մէտինէ խուրմասի կու ըմանի, քընթիկդ սիրեմ :

— Ի՞նչ կու խնդաս էֆէնտըմ, գրէ կ'ըսեմ քեզի, գրէ՛:

« Մէտինէ խոզրմասինէ միազի նախառօ թիմիթիսու փուլաքի մու ... »

— Օ՛ր, կէլ քէֆիմ, կէլ, ծառայականս ուր հոռոմճային պոչէն խապար չեմ իսէ նը՝ տա դրածդ փէք շուրութլու կու հասկնամ, գրէ ուր ան չամիչ աչուկներդ տի ուտեմ:

« Սթափիթէզ միեազանէ թա մաթիասու նաֆաղօ ... »

— Ապրիս, ապրիս, գրէ ուր աղւոր արչին, ապաս ալ էրեցաւ, քէպէս ալ, քիւլահըս ալ:

— Հա՛, հա՛, հա՛:

— Ի՞նչ կու խնդաս աղա:

— Պէ ախպար, վազ էկու սա մատտէէն, ամօթ է:

— Իս մի ճաթեցներ, հա, գրէ կ'ըսեմ քեզի, գրէ՛:

« Քէ ապամու քայիքէ, քէ թօ քիւլահմու քայիքէ, քէ թօ քէպէմու քայիքէ: »

— Ատ ի՞նչ է, խայիխին խօրաթան հրամանքդ ալ կ'ընես, հէմ երեք հեղ ըրեր ես ուր՝ ախչինը երեք չիֆթէ խայըն տի հասկնայ:

— Պէ ճանըմ, քայիքէ ըսելը էրէցաւ ըսել է:

— Ախպար, ես վազ անցայ, մէտէդ չուզեր ուր գրես, վախնամ պիչիմսիդ բան մ'ալ դիւն տի գրես ես վազը կ'երթամ ու միւջօյն վասիթայով էֆքեարս պէյան կ'անեմ, ըսելով Պ. Օղաթափ բարկութեամբ նամակը պատռեց եւ կողմուր ճամբեց, որուն հետ բարձրաճայն սկսան ծիծաղիլ գրացի խանութպանները:

Չենք գիտեր թէ Պ. Օղաթափ յաջորդ օրը ի՞նչ ըրաւ, ըստ ամենայն հաւանականութեան նորէն իրափ գեղ գնաց, հետաքրքիր ենք հասկնալու ի՞նչ անցաւ, դարձաւ:

Եթէ յաջողինք տեղեկանալ կը խոստանանք մեր ընթերցողներուն հաղորդել:

ԹԻԹԵՌԵՒԿ

ԴԱՐԱՎԵՐՁԻԿ ԲԱՌԱՐԱՆ

Դերանուն. — Անունին երեսփոխանը:

Դժոխք. — Չարագործներուն սիրտը:

Դիմակ. — Շատ տեսակ դիմակներ կան, բարեսիրութեան դիմակ, ջերմեռանդութեան դիմակ, բարոյականի դիմակ, եւ այլն. քիչ մարդեր կան որ այս դիմակներէն մէկ քանին չկրին:

Դիպուած. — Բաղդին գործակալը:

Դիւրարեկ. — Մէջքը բարակ մեր փափկասուն օրիորդները, մանաւանդ երբոր Սալօնի աղջիկ են:

Դդոււմ. — Ծաղիկի աշխատակիցներէն մէկը որ անցեալ տարի դեռ վարունգ էր:

Դրամ. — Թէ որ չունիս 820 ոսկի անտէր մասանդութիւն մը կայ, չ'ուտ, Բիւզանդիոնի գրասենեակը գնա:

Դրական. — Անոնք որ ծիախոտ եւ ոգելից ըմպելիք չեն գործածեր: Թաղականներէն անոնք՝ որոնք կրթակ. Տեսչին ամսականը չեն ընդունիր:

Եթէ. — Շատ անհամ չաղկապ մը որ մարդուն ձեռ-

քը ոտքը կը կապէ, օրինակ, Պարոն, Չեզի գործ մը պիտի տայի, եթէ միջոցներս ներէին, Չեր ուզած գումարը պիտի վճարէի եթէ վճարելի չէք մը չունենայի, Օրիորդ, չառ սիրուն էք, շտա քաղաքավար, եւ ես ձեզի հետ սիրով պիտի ամուսնանայի եթէ ձեր բազմաթիւ բարեմասնութեանց հետ հարուստ ըլլալու անհամեմատ առաւելութիւնն ալ ունենայիք:

Եղջիւրաւոր. — Տճկ. Պաշնուզդու, աս կարգի կենդանիները կ'որոճան. — Բացառութիւն կը կազմեն եղջիւրաւոր մարդիկ որոնք չեն որոճար:

Երազ. — Տճկ. բուշա, իւշ, մարդիկ ամենէն ցնորական, ամենէն փայլուն երազները ցորեկը՝ արթուն եղած ատենին կը տեսնեն:

Երաշխաւոր. — Հին բառ:

Երեսպաշտութիւն. — Ընթացիկ դրամ:

Երեւակայութիւն. — Մտքին Պիթ փազարը:

Երէկ. — Անցեալին նորածինը:

Երջանիկ. — Այս բառը տեղի ու ժամանակի համեմատ նշանակութիւն կը փոխէ: Երբեք չոր չգինաւներուն մէջ երջանիկ է այն մարդը որ տոմսակը ձեռքը՝ նստելու տեղ մը կը գտնէ, Բերայի մէջ երջանիկ է այն մարդը որ մէկէ մը չհրապուրուած կամ կառքի մը, ձիու մը ներքեւ չեկած, չէնք չնորէք իրիկունը տուն կը դառնայ: Խմրագիրներուն մէջ երջանիկ է ան որ բաժանորդներուն վրայ պահանջ չունի, եւ հաւատարիմ ցրուի մը գտած է: Վարժապետներուն մէջ երջանիկ է ան որ Բերա կամ Գառըղիւզ պաշտօն ունի կամ ամսականները կ'առնէ օրը օրին (°), Երիտասարդներուն մէջէն ան որ աղուորիկ պատառ մը ձեռք կը ձգէ, օրիորդներուն մէջէն ան որ մէկու մը օձիքը կը փակչի, լուսահոգի նար-Պէյ սրբազանին թէ որ հարցնելու ըլլանք, ոչ աս է, ոչ ալ ան. երջանկութիւնը հոն է, հոն ուր ինքը գնաց:

ԼՈՒՍԱՐԵՒ

ՀԵՔԻՄԸ ԻՆՉԷ

ԲԱԽԼԱՃԻՆ ԿԱՆՁԷ

Չըթըրթինց Լուսիկ տուտուին աղջիկը ծանր հիւանդ՝ այսօրուան վաղուան է, իր գրացիներէն ու ազգականներէն կուտուզենց Թագուհին, Պօշպոզաղ Նունեան եւ Շարխուտա Մարիամ խաթունին տնով տեղով հիւանդ տես եկեր են, մէկ կողմանէ մանր տղաքները լալով, պոռալով եւ ցատկաւելով հիւանդին գլուխը կուռնցնեն, միւս կողմէն ալ կնիկները հիւանդին բոլորտիքը տուած հիւանդութեան պատճառները քննելով ծննդօրէն կ'ընեն, մէկը արսէվէ է կ'ըսէ, միւսը մեռելկոխ, ուրիշ մը կէլինճիկ կը պոռայ, անդիէն Մարիամ խաթունը աս աղջիկը սարըլըն եղեր է կ'ըսէր, չէք նայիր երեսին ըռնիկը սարըլի փոխուեր է:

— Չէ հոգի, չէ, աս ախճիկս նշանը ետ ըլլալէն պէրի աս հալը ինկաւ, ասիկայ հէքիմի պան է ամա, մէկը մէկալը կ'ըսեն կոր քի հէքիմի ծառք իյնայ նէ կէլ կ'ըլլայ:

— Քա աման, ճանրմ քուրուկ, հէքիմը ասանկ բաներէ ի՞նչ կը հասկնայ :

— Չէ՞ք գիտեր մեղա, տալոջն աղջիկն ալ ասանկ էր տէ, հէքիմի ծառք ինկածին պէս մեռաւ :

— Քա ինծի հարցնէք նէ աս ախճիկը վախցած կ'ըլմանի կոր, ասոր վախը պոռնել տալու է : Անցածները մարդս վախօրին մէջ վախցեր էր տէ վրան թէրսութիւն մը փէյտան ըրաւ, կը պառար կը կանչէր, քիւֆիւր կիւնանի կ'ընէր կոր, խայրի օր չէր ըլլար քի մահման տուելեր չերթայի, առաջ մամ քաշել տուի, աղէկ մը երեսը վար առին, ետքն ալ Օղաբեր խաթունը կանչեցի վախը պոռնել տուի, անկէ պէրի խուզիկի պէս տուն կը մանայ կ'ելլայ կոր :

— Քա նէ աս, նէ ան, ինչ ըսենք նէ պօչ է, ախճիկը հալէ կրէ դուրս ելեր է, հէքիմը մէքիմը մէկդի դրէք տէ սա բախլա նետող Թրֆանտան կանչենք, ան կ'ըսէ չօճուխն տէրաւ ինչ ըլլալը, հէմ տէրմանն ալ ինք կուտայ, թոռս տրսէվէ եղաւ նէ՛ կանչեցինք, մէկ թէրթիպով աղէկ ըրաւ :

— Տօղրուսու Մարիամ խաթունը աղէկ միտք ըրաւ. Թրֆանտան շատ վարպետ է, անցած օր խօսախէ մըն ալ կանչեր էին տէ, պիւթիւն հէտիւններով ետ դարձաւ :

— Քա ան չէ ամա, աս ո՞ր Թրֆանտան է :

— Մեղա, չի ճանչցար, իշտէ սա եալան Եուսումազենց կ'ըսվի :

— Հա՛, սա միտքս եկաւ, տա քրոջս նուսխա չինող կնիկն է, շատ մէթ կ'ընեն անոր բախլա նետելը, հէմ մինչեւ չաղեկցունէ նէ բարա չառներ, մինակ մասրաֆ կ'առնէ :

— Աղէկ ա, սա կնիկը վուր է նէ կանչել տանք, թող գայ նայինք ինչ կ'ըսէ նէ՛ անոր կէօրէ տալլանմիշ ըլլանք. Սէրգիսը կանչեմ տէ թող երթայ պիտէ : Ծօ, Սէրգիս :

— Ի՞նչ է քա տուտու :

— Ծօ եալան Եուսումազենց տունը կ'իտե՞ս :

— Հա գիտեմ :

— Հայտէ հոն կնա տէ բախլաճի Թրֆանտային տունը հարցուր, Թուրֆանտա խաթունին ըսէ քի բախլաները թող առնէ գայ :

Սարգիսը դուրս ելաւ ու քառորդ մը վերջը Թրֆանտային հետ վերադարձաւ :

— Պարեւ ձեզ զաւկներս :

— Աստուծու բարին, հրամայէ Թրֆանտա տուտու, քա տէմինտէն պէրի ամէնքնիս քեզ կը խորաթէինք կոր :

— Աս չօճուխը ի՞նչ ունի քի ասանկ պառկեր է :

— Ահ քուրուկս մենք ալ չիյտենք ինչ ըլլալը, իշթէ ասանկ էթրաֆը նստեր շաշըմիշ ըրեր ենք, հրամանքդ շատ մէթ ըրին նէ մէյ մը պերենք ըսինք, տէրտը հասկնայ :

— Բէք աղէկ նայիմ, որդտի, ինծի մէթ ընել չըլլայ ամա, սանքի Աստուծով ասանկ շատ հիւանդներ աղէկցուցած եմ, իմ մտած տուներս տահա մէկը մտած չէ, հէմ պաշլա պախլաճիներու պէս ամիսներով չեմ նայիր հիւանդը, մէկ երկու թէրթիպով աղէկ կ'ընեմ :

Թրֆանտա խաթունը իր վրայօք այս պատիկ գովա-

րանութիւնը ընելէն հետեւ, տուրակի մը մէջէն 50 տրամի չափ բաղլա հանելով սկսաւ իրար խառնել : Այս միջոցին հոն գտնուողներն ալ մեծ ու պզտիկ բոլորտիքը շարուեցան ու երկինքէն պատգամի մը սպասելու պէս Թրֆանտա խաթունին ըսելիքներուն սպասեցին :

Վերջապէս Թրֆանտա խաթուն գործը չուսացնելով բաղլաները գետինը ցրուեց ու սկսաւ խօսիլ :

— Իշտէ զաւկներս աս աղջիկը խալսապալըսի մը մէջ խըրսլանմիշ եղեր է :

— Քա ամա ես կ'իտեմ, նշանը ետ պերած օրերնին խրսլանմիշ եղաւ զաւակս :

— Նայեցէք սա ճերմակ բախլան իր խամէթն է ամա, ետ ետ կ'երթայ, աղջիկն ալ խամէթը կը փախչի կոր տէյի. անոր համար կը հալի կը մաչի կոր :

— Երկու աչքը քէօրնայ սէպէպ ըլլողին քի զաւակս աս հալը ձգեց, սա եուսումաճախ ըլլալիք խըրսլուզը տեսա՞ր մի, իշթէ ան մտաւ չօճուխի արունը : Ամէն պան ընել լմնալէն ետքը ելաւ հազար զուրուշ բէշին բարա ուզեց, խալուզ չեն մի, չեղաւ նէ կնաց մանչուն թարաֆը ախճիկը անչափ աւրեց քի՛ էն սօնը նշանը ետ պերին : Աստուծոյ կանայ հէմէն, ի՞նչ ըսեմ, պոռնելու տէ պզիկ պզիկ ընելու է :

— Սա սեւ բախլան տեսա՞ր մի հիւանդն է, փէք գէշ հալի մէջ կ'երեւայ ամա, ֆախաթ վախու բան մը չունի, Աստուծով աղէկ կ'ըլլայ :

— Իշալլահ, իշալլահ :

— Վույ Թուրֆանտա խաթուն, Աստուծոյ զաւակներդ պահէ հէմէն, իշալլահ աղջիկս կ'աղէկնայ տէ մեծ իքրամ մը կ'ընեմ քեզի :

— Օխճ ըլլաւ զաւակս, սա բախլաները ժողվեմ տէ մէյ մըն ալ նետեմ քի տահա պաճս մը կայ նէ օրթանս կ'ըլլայ :

ԴԴՈՒՄ

Շարունակելի

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Գուժ դարուի ստասիօնին առջին :

Քահվէճի պաքսանա՞, պիզէ պիր քահվէ եաքսանա :

— Գալը՞ք, օնուգ մը, եիրմիլիք մի :

— Նէ՞ լազըրտը օ՛, օնուգ պաշկա եիրմիլիք պաշկա՞ մը :

— Հէլպէթ, պաքսանա պէշ բարմաղըն պիր մի :

— Սէն պանա օնուգտան փիշիր պագալըմ :

— Քէստանէ սուլու պիր :

— Քէստանէ սուլու նէ տիր պէ՛, պէ՛նիմ իչին մի :

— Սէն քէֆինէ պագ ա՛ դուզում, նէ՛նինէ կէրէք, պիզ չօգ լաֆ էտէրիզ :

— Նասը՞լ նէնինէ կէրէք, պէն քէֆ էտէճէյիմ, սէօյլէ եիրմիլիք եաքսըն :

— Մասնաւոր պիր :

— Նէ՞, մասնաւորը պէ՛, ճուրճինայա մը չըգտը պապահլայըն :

— Չօգ լազըրտը խթէմէզ պանա պա՛գ, բէք թիր-

եաքի իսէն պատարը գուրուշը աղղղ տատըլա քահվէ իչ , եօգսա 10 բարա 20 բարա ըլա իչէճէյին եա քէս-տանէ սուլու, եա նօհուտ :

* * *

Յրանսայի մէջ մարդ մը իր սիրուհիին հետ քաղա-քականապէս ամուսնանալու համար արձանագրութեան դիւանը երթալով՝ երբ քարտուղարը ի մէջ այլոց կ'ըսէ թէ «Կինը պարտաւոր է միշտ իր ամուսնոյն ետեւէն եր-թալ» — Ո՛չ , կը պատասխանէ իսկոյն կինը , այդ կէտը ինծի համար ջնջէ , որովհետեւ ամուսինս թղթատարու-թեան ցրուիչ ըլլալով աւելորդ է ըսել թէ ամէն տեղ իր ետեւէն չեմ կրնար երթալ :

* * *

Ազնուական մը սալօնին մէջ քանի մը հիւրերու հետ խօսած ատենը 3—4 տարեկան մանկիկը խոստո գէմքով մը ներս մտնելով .

— Հայրիկ , Պետրոս աղան մօրս երեսէն համբոյր մը առաւ :

Հայրը ասիկա լսելով մանաւանդ հիւրերուն քով կ'աս կարմիր եղած , ինչ բնիկքը չէր պիտի :

Հիւրերէն մէկը որ խելացի մէկն էր , քաղցրութեամբ մը սղուռն մօտեցաւ եւ թաշկինակը հանելով՝

— Ո՛ր երեսէդ պաղաւ , սղաս , ըսէ որ սրբեմ :

— Ահա աս երեսէս : ըսելով պզտիկը այտերէն մէկը հիւրին երկնցուց :

Աստի վրայ ամէնքը ժպտեցան , հօրն ալ գոյնը տեղը եկաւ :

Մանկիկը սովոր էր այտերէն մէկը հօրը՝ իսկ միւսը մօրը պաղցնել :

Պետրոս աղան մօրը՝ յատկացուած այտը պաղեր էր :

* * *

Մարդուն մէկը իր դրացիին տունը այցելութեան երթալով անոր պզտիկ սղան ծունկերուն վրայ առած կը խաղցնէր :

— Կը վախնամ , կը վախնամ , չատ մի երեքցնեմ կ'ը-սէր պզտիկը :

— Մի վախնար , մի վախնար , կը պատասխանէր մարդը , վար չեմ ձգեր :

— Կը վախնամ , կը վախնամ , աւելցուց պզտիկը , որովհետեւ երէկ ալ էչէն վար ինկայ :

ՌԻՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

ԵՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ ԴԱՍԱԳՐՔԵՐԸ

Անշուշտ Պոյաճեան էֆէնտի իւր պատասխանները ունի կամ պիտի ունենայ այս օրերս իր դասագրքերուն նկատմամբ եղած քննադատութիւններուն համար :

Հետաքրքիր էինք հասկնալու թէ ժամանակին Ուսումն. Խորհուրդը եւ իր կողմանէ կարգուած Քննիչ էֆէնտին ի՞նչեր ունէին իբրեւ պատասխան Հակուղիղի դիտողու-թեանց , որովհետեւ դիտել տրուած կէտերը եթէ հեղի-նակին համար խնդիր են , կը կարծենք թէ ոչ նուազ խնդիր են նաեւ այն Խորհուրդին համար որ առանց խնդիրը եւ խնդրառու իրարմէ զանազանելու , կ'ելլէ եւ անխորհրդաբար իր վաւերացումները կը շռայլէ աջ ու ձախ :

Այս « սկիզբն է երկանց » : Եթէ ուրիշ Հակուղիղ-

ներ ալ իրենց կողմէն՝ կանխակալ կարծիքները եւ թա-քուն նկատողութիւնները պահ մը մէկդի դնէին եւ մեր վարժարանները բնաւաւորող « աւուր պաշտօն » դա-սագրքերը պիտակից քննութեան մը բովէն անցնէին . այն ատեն ապահով եղէք որ Ուս. ւմն. Խորհուրդը չա-փազանց ձախող դրքի մը մէջ պիտի գտնուէր . որով-հետեւ յայտնի պիտի տեսնուէր թէ ի՞նչ խեղճ ու կրակ բաներ են եղեր այն հրաշակերտ կարծուածները զորս օրը օրին կնիւնալ եւ վաւերացնալ հայ վարժարաններուն կը նուիրէ ուսուցիկ ներքողականներով :

Իրաց այս վիճակին մէջ Պատ. Ուսումն. Խորհուրդը թող ներէ մեզ պիտի տալ որ ոչ ինքը , ո՛չ ալ իր կող-մէ կարգուած Քննիչ Յանձնաժողովը կատարելապէս ի-րաւունք ունին երբ զէջներով կ'ելլեն վճեկու բաղդը այն աշակերտներուն որոնք քաւելու դատապարտուած են իրենց փոշետեսակ մեղքերուն հետ մէկտեղ մահա-ցու մեղքերը անոնց որոնք՝ իրենց անփութութեամբ , ան-հեռաւստութեամբ կամ ագիտութեամբ , զիրենք ժամա-վաճաւ քրեի են եւ այսօր ալ ելեր մեծ մեծ կը ջարդեն եւ արգիւնք կը պահանջեն :

ԱՅՔ-ԿԱՊՈՒԿ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթանին Գահակալութեան Տարեդարձին առթիւ Չորեքշաբթի ժամը 3 ին Գոհարանական աղօթք եւ պաշտամունք կատարուեցան Մայր Եկեղեցւոյ մէջ : Ներկայ էին Արքեպիսկոպոսներ եւ այլ բարձրաստիճան եկեղեցականներ , բազմաթիւ քահանաներ , Ժողովոց , Խորհուրդոց , Խնամակալութեանց Ատենապետներ եւ ան-դամներ : Ս . Պատրիարք Հայրը որ կը նախագահէր ա-րարողութեան՝ պարագային յարմար պերճախօս քորոզ մը տուաւ բարեմաղթութիւններ ընելով Նորին Կայսերական Վեհափառութեան արեւշատութեան համար :

— Եւտ արարողութեան Ս . Պատրիարք Հայրը Կայ-սերական պալատ դնաց ուր Վեհ. Սուլթանին ներկայա-նալու պատիւն ունեցաւ : Ն . Կ . Վեհափառութիւնը հա-ճեցաւ իր բարձր գոհունակութիւնը յայտնել պատրիար-քական բարեմաղթութեանց համար : Ըսաւ թէ Պատրի-արքին պաշտօնավարութենէն չատ գոհ մնացած է եւ իր շնորհները միշտ անպակաս պիտի ընէ Հայ Ազգին վրայէն : Եւ անմարտեց Ս . Պատրիարքին իր Կայսերական Բարեւ-ները հաղորդել իր հաւատարիմ հայ հպատակներուն :

Ս . Պատրիարք Հայրը խորին երախտագիտութիւնն յայտնելով մեկնեցաւ :

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ՇՆՈՐՀ

Բերկրութեամբ կը ծանուցանենք թէ Օգոստ . Սուլ-թանը իր Գահակալութեան Տարեդարձին առթիւ բարե-հաճած է իրատէ մը հանել որպէս զի յաւելում մը ըլ-լայ Ազգ . Հիւանդանոցին եւ անոր յարակից Որբանոցին տրուած հացի եւ մսի ամէնօրեայ քանակին վրայ : Կայսե-րական սոյն նոր շնորհը երախտագիտութեամբ կը լեցնէ բովանդակ հայ ազգին հետ մէկտեղ այդ մարդասիրական հաստատութեանց բազմաթիւ պատուապարհալները որոնք սրտազին բարեմաղթութիւններով կ'օրհնեն Ն . Կ . Վեհա-փառութիւնը :

(Հաստատել յամին 1852)

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ**ԱՍԵՐԻԿԵԱՆ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ**

Թիւ 396, Մեծ-Փողոց Բերս

(Եանիի Գարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զրպուհեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամե-
նաստակից ցաւած ակռաներն մեկ անգամեւ կը լեց-
ուին, ցաւով յիւնեղու եւ բուժուած վերադա-
նալու պայմանաւ:

Նորահար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ
զիմացիուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն,
յար եւ նման բնականի, ղեւիի ձեւաւորութիւն
ըստ տարիի, ծամողութիւն, եւ ազատ տրտա-
նութիւն երաշխաւորեալ:

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը
բուժուին, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու, եւ
ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ ա-
ռանց ցաւի աւսամեղմանութիւն:

Յ. Գ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ
կէս օր), ինչպէս նաեւ ամեն օր, (մինչեւ կէս զի-
շեր) հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղին:

ՊՆԱԿ ԿՍՄ ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ

Հայերէն գրերն հսկայ մեծութեամբ տպուած են
լաւ թղթի վրայ, քերականէ առաջ գործածելի, մանկա-
պարտեզներու՝ նոյն իսկ տան մէջ՝ ուր մանուկն սկսած
է խօսիլ: Մեծ պակաս մը կը ընու իւր զանազան ձեւի
տակ գործածելու յարմարութեամբը, այնպէս որ կարելի
է պատի, տախտակի կամ խորանարդ փայտերու վրայ
փակցնել եւ կամ մկրատելով իրարու յօդել եւ կազմել
վանկ, բառ եւն:

Ա. Պնակ. բոլորազիր եւ թուանշանք
(գրերուն մեծութիւնն է 5 1/2 սանթիմ) Գին 1 Ղր.
Բ. Պնակ. գլխագիր եւ կէտեր 1 Ղր.

ԳՐԱՑԱՆԿ

ՊԱՂՏԱՏԷԱՆ ԳՐԱՏԱՆ

ԳԻՆ 2 ՂՐՇ.

Բացի սոյն գրատան գրքերէն որոց իրաքանչիւրին
համար մասնաւոր ծանօթութիւններ դրած են, կը պա-
րունակէ նաեւ այլ եւ այլ կարեւոր հրատարակութիւն-
ներ ինչպէս թղթատարութեան վերաբերեալ կարեւոր
զիտելիք եւ սակացոյց: Դրույմաթղթի կանոնագիր եւ
սակագիրն եւն. եւն:

ԷՔԻԹԱՊԼ
(ՄԱՅՈՒՆ ԿԱՆՈՆԱԿԱՆ)
ԱՇԽԱՏԱՆ ԷՆ ՀԶՕԸ
Կենաց Ապստոլագրական ընկերութիւն
Երաշխաւորեալ Գրատարութիւն
1 ՄԵԼԿՈՒ 227 ՄԵԼԵՆ ՏՐԱՔ
Նեղապարտելի Կ. Պոլսոյ
ԳՐԱՆԻՍ ԱՍՏՈՒՄՆԱՏՈՐԷ

ՀՈՆԿ - ԴՈՆԿ - ՍԷՅԼՍԵՆ - Կ. ՊՈԼԻՍ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

Ճեղալ պէյ խանի դրան կից թիւ 10

Ամենէն ընդարձակ թէյի վաճառատունն ի Կ.

پایان
۲۰۹۵۲۲

Պոլիս, որ ճիւղեր ունի Օսմ.
Տէրութեան ամէն կողմերը:
Գաւառաց ապսպրանքները
փութով եւ խնամով կը դոր-
ծադրուին: Չինական, Հնդկ,
Ճաւայի եւ Սէյլանի ընտրե-
լագոյն թէյք, ուղղակի բեր-
ուած հոս: Թէյի նոր հունձքն
սկսած է գալ: Զգուշացէք
սոյն վաճառանիշին կեղծե-
րէն:

Փնտռել ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ստո-
րագրութիւնը:

Գրատուն Գ. ՊԱՂՏԱՏԷԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Սուրբան Համալ ճաշքսի, Թիւ 14

Արտոնատէր Ա. ՍԱՔԱՅԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Վ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Սուրբան Համալ 14.